

ดราม่า “เสือร้องไห้” กับโอกาสขยายตลาดอาหารไทย

ทำไมจู่ ๆ ถึงเป็นดราม่า

เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2564 มีรายงานข่าวนักธุรกิจมาเลเซียยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า “Harimau Menangis” (ฮาริมา เมอนางิส) แปลเป็นไทยตรงตัวว่า “เสือร้องไห้” ซึ่งเป็นชื่อเมนูอาหารไทยที่มีขายอยู่แพร่หลายและเป็นที่ยอดนิยมในมาเลเซีย หลังจากมีกระแสข่าวการยื่นจดทะเบียนไม่นาน ผู้ประกอบการรายดังกล่าวถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงในสื่อสังคมออนไลน์มาเลเซีย ต่อมาในช่วงเย็นของวันเดียวกันนั้น ผู้ประกอบการรายดังกล่าวได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนในมาเลเซียว่าได้ถอนคำขอดังกล่าวแล้ว

ช่วงเช้าวันที่ 15 มกราคม 2564 สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ หรือ Thai Trade Center KL ได้ประสานไปยังกรมทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศมาเลเซีย หรือ “MyIPO” เพื่อขอทราบรายละเอียดคำขอขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบการรายดังกล่าว พบว่าผู้ประกอบการรายนี้ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเครื่องหมายการค้าใน *สินค้าจำพวก 29 ได้แก่ เนื้อวัวหมัก (marinated beef) เนื้อหมัก (marinated meat) สารสกัดจากเนื้อ (meat extracts) เนื้อที่ถนอมสภาพแล้ว (meat preserved) เนื้อ (meat) ปลา (fish) สัตว์ปีก (poultry and game)* เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2563 โดยที่สถานะล่าสุด ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2563 ยังอยู่ในขั้นตอนการตรวจสอบ (under formality verification) และแม้ผู้ประกอบการจะให้สัมภาษณ์ว่าได้ถอนคำขอดังกล่าวแล้ว แต่ด้วยระบบของ MyIPO ผู้ขอถอนคำร้องจะต้องมาดำเนินการด้วยตนเองหรือแต่งตั้งผู้แทนมาดำเนินการเท่านั้น แต่ในขณะนี้ยังไม่สามารถทำได้เนื่องจากสถานการณ์โควิด19 ที่รัฐบาลมาเลเซีย ออกมาตรการควบคุมเข้ม (MCO) ถึงสิ้นเดือนมกราคม ทำให้คำขอดังกล่าวยังมีอยู่ในระบบ ทั้งนี้ หลังจากได้รับเรื่อง ขอลถอนคำขอแล้ว MyIPO จะใช้เวลาอีก 1-2 สัปดาห์ในการดำเนินการ

- นโยบายภาครัฐ
 เศรษฐกิจการลงทุน
 แนวโน้มการตลาด
 รายงานสินค้าและบริการ
 อื่นๆ

อย่างไรก็ดี ในวันเดียวกันนั้น MyIPO ได้ออกแถลงการณ์ หรือ official statement เป็นภาษามลายูว่า มีคำขอตั้งกล่าวอยู่ในระบบจริง แต่ยังระหว่างการพิจารณาเท่านั้น และยังไม่ได้รับความคุ้มครอง

นอกจากนี้ ปัจจัยที่โหมให้ “ดราม่า” ครั้งนี้ลุกลามขึ้นไปอีก คือการที่ตัวผู้ประกอบการเองซึ่งเป็น ผู้มีชื่อเสียง ได้อัพโหลดวิดีโอสาธิตวิธีปรุงอาหารเมนู ‘Harimau Menangis’ และบอกเป็นนัยว่าเมนูนี้ ได้รับการจดทะเบียนการค้าแล้ว

วิเคราะห์ดราม่า

โดยทั่วไปแล้ว คำว่า Harimau (แปลว่า เสือ) และ คำว่า Menangis (แปลว่า ร้องไห้) เป็นคำภาษามลายูมีแปลความจากเมนู “เสื่อร้องไห้” ของไทย มีลักษณะเป็นเนื้อวัวหมักด้วยเครื่องเทศ นำไปย่างและหั่นเป็นชิ้นพอดีคำ เสิร์ฟพร้อมข้าวเหนียวหรืออาหารอื่น ๆ นอกจากนี้ คำว่า “เสื่อร้องไห้” ในภาษามลายู ยังหมายถึง เนื้อวัวส่วนที่มีลักษณะเหนียวเคี้ยวยาก ในทำนองเดียวกันกับของไทยด้วย ดังนั้น จึงถือได้ว่า คำว่า “เสื่อร้องไห้” เป็นคำสามัญสำหรับใช้เรียกเมนูอาหารและชิ้นส่วนเนื้อวัว ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะต้อง สละสิทธิ์การคุ้มครองคำว่า “เสื่อร้องไห้” เหลือเพียงการคุ้มครองรูปหรือตัวอักษรเป็นต้น

ขอยกตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจง่าย ดังนี้ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอนุญาตให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า “แอปเปิล” กับเครื่องคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือแบรนด์หนึ่ง แต่ไม่สามารถนำไปจดให้กับสินค้าที่เป็นผลไม้แอปเปิลหรือผลิตภัณฑ์แอปเปิลแปรรูป ในทำนองเดียวกัน “เสื่อร้องไห้” อาจจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของช่องยูทูปผลิตสื่อคอนเทนต์ออนไลน์ได้ แต่ไม่สามารถนำไปจดให้กับสินค้าเนื้อวัวย่างหรือสินค้าอื่นใดที่มีความใกล้เคียงกันได้

โอกาสและการปรับตัวของผู้ประกอบการสินค้าไทย

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงความนิยมที่มีต่ออาหารไทยในตลาดมาเลเซียได้เป็นอย่างดี นอกเหนือไปจากเมนูคลาสสิกตลอดกาลอย่างเช่นต้มยำกุ้ง ผัดไทย ผัดกะเพรา ต้มข่า แล้ว ตอนนี้ “เสื่อร้องไห้” ก็เป็นเมนูदारรุ่งอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น ผู้ประกอบการร้านอาหารไทย อาหารสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป จึงยังมีโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อนำเสนอเข้าสู่ตลาดมาเลเซียได้อีก

นอกจากนี้ ผู้บริโภคมาเลเซียมีวัฒนธรรมการบริโภคอาหารใกล้เคียงกับคนไทย ทำให้การแนะนำเมนูสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาดทำได้ไม่ยาก อีกทั้งความเป็น “อาหารไทย” ยังคงได้รับความนิยมและความน่าเชื่อถือจากตลาดมาอย่างต่อเนื่อง จึงมีโอกาสนำมาใช้จุดแข็งเหล่านี้เป็นแต้มต่อในการทำตลาดสินค้าอาหารในมาเลเซีย

ทั้งนี้ การยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของมาเลเซียจะเป็นไปในลักษณะ ยื่นก่อนมีสิทธิก่อน (first-to-file) หากมีฝ่ายที่ได้รับความเสียหายในการยื่นขอจดทะเบียน MyIPO จะเปิดโอกาสให้ยื่นคัดค้าน โดยผู้ยื่นคำขอจะต้องออกมาอธิบายเกี่ยวกับการอ้างสิทธิเครื่องหมายการค้าของตน สำหรับในกรณีนี้ หากมีฝ่ายที่คิดว่าสูตรอาหารและคำว่า 'Harimau Menangis' เป็นไปอย่างไม่ต้องสงสัย ก็สามารถดำเนินการยื่นคัดค้านได้

- นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ

อย่างไรก็ดี หากผู้ประกอบการรายนี้ไม่ยื่นถอนคำขอ และหาก MyIPO ให้ผ่านการตรวจสอบจนเข้าสู่ขั้นตอนการประกาศโฆษณาเพื่อรับจดทะเบียน Thai Trade Center KL จะประสานกรมทรัพย์สินทางปัญญาของไทยเพื่อดำเนินการคัดค้าน หรือหาก MyIPO รับจดทะเบียนแล้ว ก็จะพิจารณายื่นคำร้องขอเพิกถอนการจดทะเบียนนั้น ต่อไป

ที่มา

- <https://www.malaymail.com/news/malaysia/2021/01/14/noor-kartini-apologises-after-pulling-harimau-menangis-trademark-applicatio/1940408>
- <https://www.malaymail.com/news/malaysia/2021/01/13/after-uproar-over-harimau-menangis-trademark-claim-myipo-chief-says-applica/1940064>
- https://youtu.be/9M6OHjJva_Y (นาที 3:34)
- รูปภาพประกอบจากเว็บไซต์ Wongnai

นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนนนทบุรี ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

Office of Commercial Affairs,
Royal Thai Embassy,
Kuala Lumpur, Malaysia

206 Jalan Ampang 50450 KL
T: +6032 2142 4601
E-mail: enquiry@thaitrade.my